

Nieuwsbrief

Nieuws uit Den Haag

Redactie Frederik Schutte en Jo Ottenheim

1. Toekomstig mestbeleid

pag. 1

Nieuws uit Den Haag

Toekomstig mestbeleid

a. Meer ondernemerschap en gezamenlijk verantwoordelijkheid overheid en bedrijfsleven

Gisteren, 28 september 2011, stuurden de Staatssecretarissen Bleker en Atsma hun eerder aangekondigde toekomstige mestbeleid naar de Tweede Kamer. Beide bewindslieden kiezen voor een benadering vanuit een "economisch en innovatief perspectief die, binnen de milieudoelstellingen, meer ruimte biedt voor ondernemerschap". De uitwerking van de aanpak zien ze als een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de overheid en het bedrijfsleven.

Overigens verwachten ze dat ongeveer halverwege het volgende decennium, als gevolg van een belangrijke toename van de vraag naar voedsel, ook de vraag naar meststoffen zal stijgen.

b. Minerale meststoffen onder druk

Beide bewindslieden stellen expliciet dat ze de ambitie hebben om het gebruik van kunstmest te verminderen en dat ze zich in de EU er sterk voor zullen maken om "hoogwaardige mineralenconcentraten uit dierlijke mest met bewezen hoge landbouwkundige werking en lage milieuverliezen die vergelijkbaar zijn met kunstmest" niet langer onder dierlijke mest te scharen. Meer expliciet: Op basis van de resultaten van de Pilots Mineralenconcentraat (zie bijlage) zullen Bleker en Atsma zich er voor inzetten om bij toepassing op bouwland dierlijke mest van de mineralenconcentraten niet langer te beschouwen als dierlijke mest. Verdere technische ontwikkelingen kunnen er toe leiden dat er voor gebruik op grasland een vergelijkbare mogelijkheid komt, alsook voor producten die geproduceerd zijn met andere mestverwerkingstechnieken.

c. Drie sporen

De geschetste aanpak stoelt op drie sporen, te weten:

Spoor 1: Een nieuw stelsel voor duurzaam evenwicht tussen mestproductie en afzet

Bedrijven met een mestoverschot moeten een percentage van het overschot verplicht aanbieden voor mestverwerking. Dit nader vast te stellen percentage zal per regio anders zijn (differentiatie naar regio) en bij het bepalen ervan zal ook gekeken worden naar de ontwikkeling van de dierenaantallen.

Daarnaast zullen veehouderijbedrijven met een mestoverschot zich, elk jaar, voor de rest van het overschot moeten verzekeren van voldoende afzetruimte en van een afzetgarantie voor de voorziene mestproductie van de veestapel voor dat gehele jaar.

Spoor 2: Voermaatregelen

Het vorige spoor (1) stimuleert tot het nemen van voermaatregelen, omdat het verminderen van de mestproductie ook betekent dat een veehouder dan minder afzetruimte nodig heeft. Het ingezette traject van LTO Nederland en Nevedi, gesteund door de NZO om de fosfaatefficiëntie te verhogen wordt door Bleker en Atsma dan ook toegejuicht.

Spoor 3: Producten uit dierlijke mest als kunstmestvervanger

Het kabinet zal zich er in Europa voor inspannen dat "hoogwaardige producten uit dierlijke mest met de kwaliteit van kunstmest" in de toekomst als zodanig erkend gaan worden. Zie ook paragraaf b.

d. Vijfde actieprogramma Nitraatrichtlijn (2014-2017)

Voor het Vijfde Actieprogramma Nitraatrichtlijn (2014-2017) zal het beleid enerzijds zijn gericht op het beter in evenwicht brengen van de mestmarkt (zoals hiervoor geschetst) en anderzijds zal gekeken worden naar de ontwikkeling van de milieukwaliteit (nitraatconcentratie in het diepere grondwater en het oppervlaktewater). De precieze inzet voor het vijfde actieprogramma zal door beide Staatssecretarissen aan de Tweede Kamer worden voorgelegd op basis van de resultaten van de evaluatie van de Meststoffenwet, begin 2012.

e. Gebruiksnormen

De mogelijkheid wordt gegeven om generiek de gebruiksnormen voor stikstof en fosfaat na 2013 niet verder te verlagen, mits een verdere verbetering van de milieukwaliteit na genoemde datum wordt bereikt door het bevorderen van het gebruik van bewerkte dierlijke mest met een hoge werking en efficiëntere bemesting.

f. Differentiatie en maatwerk

Bleker en Atsma zeggen in de brief toe om bij de invulling van het vijfde actieprogramma zich in te zetten voor meer differentiatie in de normstelling. Daarnaast gaan ze bezien of en hoe ruimte geboden kan worden aan "geborgde managementsystemen die zowel voor bedrijfsopbrengsten als voor het milieu betere resultaten opleveren."

g. Derogatie

Nederland gaat de Europese Commissie vragen om een nieuwe derogatie voor de periode 2014-2017. In het derogatieverzoek zal worden bezien of, en zo ja, hoe meer ruimte kan worden geboden voor bewerkte dierlijke mest van hokdieren met een betere werking en minder milieuverliezen. Ook zal gekeken worden naar de mogelijkheid om de derogatie te baseren op bedrijven met een ander bouwplan dan een bouwplan bestaande uit minimaal 70% grasland.

h. Innovatie

Innovatie kan een bijdrage leveren aan het realiseren van de doelstellingen en het zuiniger omgaan met grondstoffen (voor kunstmestproductie). Als voorbeelden

van innovatie worden genoemd: betere stalsystemen, efficiëntere mestverwerkingstechnieken, preciezer bemestingstechnieken en goedkopere, nauwkeuriger meet- en regeltechniek. De inzet van het kabinet voor versterking van de innovatie op het vlak van mest is onderdeel van het Topgebiedenbeleid.

Bijlage

Uit: Synthese van het onderzoek in het kader van de Pilot Mineralenconcentraten, Alterrapport 2211, G.L. Velthof, WUR/Alterra, 2011.

Zie ook: MMF-Nieuwsbrief nr. 2, september 2011; Landbouwkundig Nieuws, paragraaf 3 "Mineralenconcentraten c.q. kunstmestvervangers", pag. 8.

Op basis van de samenstelling wordt theoretisch berekend dat de stikstofwerkingscoëfficiënt van mineralenconcentraat zal variëren van 76-90% op bouwland en van 67-81% op grasland.

In de vier veldproeven op bouwland was de stikstofwerkingscoëfficiënt van mineralenconcentraat bij basisbemesting van aardappelen gemiddeld 80% op klei en 92% op zand.

De stikstofwerking van mineralenconcentraten was 77% in een proef met snijmaïs op zandgrond.

In het kader van het additioneel onderzoek was de stikstofwerking van mineralenconcentraat in 14 van de 21 proeven vergelijkbaar met die van KAS (werkingscoëfficiënt hoger dan 95%). In zeven proeven was de werking lager dan 70%.

In de vier proeven op grasland was de gemiddelde stikstofwerkingscoëfficiënt van mineralenconcentraten 58%.

Er is in het kader van het additionele onderzoek één proef op grasland uitgevoerd. In dit onderzoek was de stikstofwerking van mineralenconcentraat gelijkwaardig aan die van KAS.

Uit gebruikerservaringen met mineralenconcentraat blijkt overigens dat de aanwezigheid van kalium in het concentraat aanzienlijk bijdraagt aan de toepassing van mineralenconcentraat als kunstmestvervanger in veel akkerbouwgewassen en snijmaïs.

De variatie in stikstofwerking in de proeven was groot en **de werking was** in een deel van de proeven **(met name bouwland) vergelijkbaar met die van KAS.**

Mineralenconcentraat is een nieuw type meststof en er zijn nog weinig proefgegevens en praktijkervaringen met toepassing van mineralenconcentraat beschikbaar. De soms hoge stikstofwerking van mineralenconcentraten geeft aan dat er perspectieven zijn om de stikstofwerking van mineralenconcentraten te verhogen als inzicht is verkregen in de factoren die de verschillen in stikstofwerking veroorzaken.